

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Anders Chydenius -säätiö

Toimintakertomus 2016

Anders Chydeniuksen ajatuksiin ja perinteeseen pohjautuvan tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö on pyrkinyt tekemään Anders Chydeniusta tunnetuksi avoimen talouden ja avoimen hallinnon edistäjänä - klassisen liberalismiin ja julkisuusperiaatteen kansainvälisesti merkittävänä uranuurtajana. Säätiö arvioi näitä toimintalinjojaan vuoden 2017 aikana.

Vuonna 2016 Anders Chydenius -säätiön toiminnan painopisteinä olivat Chydeniuksen koottujen teosten toimitustyön loppuunsaattaminen, Painovapauden 250-vuotisjuhlavuoden toteutus, Tietämisen vapauden päivän seminaarin järjestäminen kymmenettä kertaa ja Anders Chydenius - vapaakauppaseminaarin järjestäminen kahdeksatta kertaa.

Tieteellisen työn tukeminen ja kootut teokset

Säätiö on tukenut tavoitteitaan edistävää tieteellistä työtä.

Pro gradu -apurahat

Toimintavuonna säätiö jatkoi apurahatoimintaansa julistamalla haettavaksi vuoden 2017 pro gradu -apurahat yliopisto-opiskelijoille. Apurahaa saa hakea Anders Chydeniusta tai hänen toimintaympäristöään koskevaan historiantutkimukseen tai tutkimukseen, joka kohdistuu Anders Chydeniuksen tärkeinä pitämiin kysymyksiin tämän päivän yhteiskunnassa. Etusijalla ovat markkinatalouden vapaus ja vastuu sekä hallinnon avoimuus ja tietämisen vapaus (Freedom of information).

Kootut teokset

Vuonna 2016 keskeisin hanke tieteellisen työn tukemisessa oli Anders Chydeniuksen koottujen teosten tieteellinen toimitustyö. Kirjasarjan viides ja viimeinen osa ilmestyi suomeksi ja ruotsiksi vuoden lopussa. Hankkeen tavoitteena oli Anders Chydeniuksen koottujen teosten julkaiseminen niin alkukielellä, suomenkielisenä käännöksenä kuin englanninkielisenä valikoimana. Julkaisutyö palvelee sekä tutkimusta että sitä yleistä kiinnostusta, jota Chydeniuksen ajatuksia kohtaan on niin Suomessa, Ruotsissa kuin eri puolilla maailmaa. Hanke on merkittävä kansalliskirjallisuuden julkaisutyö.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Säätiö toteutti hankkeen vuosina 2006–2016 yhteistyössä Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen ja Chydenius-instituutin kannatusyhdistyksen kanssa. Säätiö vastasi erityisesti yksityisen rahoituksen hakemisesta yhteensä noin 1,6 miljoonan euron kustannusarviolle. Hankkeen toteutumista seurasi ohjausryhmä ja toimitustyötä tuki toimituskunta, joita johti säätiön hallituksen puheenjohtaja.

Anders Chydenius -vapaakauppaseminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Kokkolan kaupungin ja Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen kanssa Kokkolassa lauantaina 18.6.2016 Anders Chydenius – vapaakauppaseminaarin. Muita yhteistyökumppaneina olivat Keskipohjanmaa-lehti, Pohjanmaan kauppakamari, Osuuskauppa KPO, Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto ja Merenkurkunneuvosto. Seminaari oli osa Suomen pohjoismaisen puheenjohtajuusvuoden ohjelmaa. Aiheena oli "Avoimen talouden haasteet Pohjolassa". Ohjelma oli seuraava:

13.00 Seminaari alkaa

Tervetuliaissanat

Kokkolan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Jutta Urpilainen

Chydeniuksen koottujen teosten esittely

Anders Chydenius -säätiön hallituksen puheenjohtaja Gustav Björkstrand

Kulttuuriohjelmaa

Ote näytelmästä Imprimatur

Pohjoismaisen puheenjohtajuusvuoden tervehdys

Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön päällikkö, suurlähettiläs Kari Kahiluoto

Chydenius-luento: Avoimen talouden haasteet Pohjolassa

OP Ryhmän pääjohtaja Reijo Karhinen

Kahvitauko

Pohjoismaat EU:n tiennäyttäjänä

Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja Risto E.J. Penttilä

Suomen kilpailukyvyyn haasteet

Suomen Pankin johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja

Päätöissanat

Jyväskylän yliopiston rehtori Matti Manninen

17.00 Seminaari päättyy

Tietämisen vapauden päivä

Säätiö jatkoi toimintavuonna suomalais-ruotsalaisen "tietämisen vapauden päivän" viettämistä pohjoismaisen julkisuusperiaatteen kunniaksi. Päivä ajoittuu Ruotsi-Suomen painovapausasetuksen (2.12.1766) vuosipäivälle.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Tietämisen vapauden päivän seminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Helsingin Sanomain Säätiön kanssa 1.12.2016 tietämisen vapauden päivän seminaarin Päivälehdessä museossa Helsingissä. Konstsamfundetin tukema tilaisuus oli samalla painovapauden 250-juhlavuoden päätösseminaari. Aiheena oli "Maailman modernein julkisuuslaki?". Seminaarin ohjelma oli seuraava:

14.00 Tervetuliaissanat

*Anders Chydenius -säätiön hallituksen puheenjohtaja **Gustav Björkstrand***

Anders Chydeniuksen koottujen teosten luovutus

Presidentti **Tarja Halonen**

14.15 Pääsy tietoon

*Opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö **Anita Lehikoinen***

14.30 Miten uudistamme julkisuuslakia? Miten päivitämme avoimuuskulttuurin digiaikaan?

*Kansanedustaja **Timo Harakka (Sdp)***

*Kansanedustaja **Jyrki Kasvi (Vihr)***

*Toimittaja **Minna Knus-Galan (Yle)***

*Toimittaja **Esa Mäkinen (HS)***

*Puheenjohtajana **Antti Poikola, Open Knowledge Finland***

16.00 Seminaarin päätössanat

*Helsingin Sanomain Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Kaius Niemi***

Juhlavuosivastaanotto (klo 16 –17)

Chydenius-mitali

Anders Chydenius –säätiö ja Chydenius-instituutin kannatusyhdistys luovuttivat 2.5.2016 Chydenius-mitalin Unescon pääjohtaja Irina Bokovalle, joka on edistänyt tietämisen vapautta Unescon toiminnassa ja korostanut sananvapautta väkivaltaisten ääriliikkeiden vastaisessa toiminnassa.

Chydenius-mitaleja "kansainvälisesti merkittävästä toiminnasta Anders Chydeniuksen avoimuusperiaatteiden hyväksi" on myönnetty vuosina 2007, 2008, 2014 ja 2015.

Painovapauden 250-juhlavuoden toteutus

Säätiö toteutti yhteistyössä Helsingin Sanomain Säätiön kanssa painovapauden 250-vuotisjuhlavuoden vuonna 2016. Säätiön hallituksen jäsenet kuuluvat säätiöiden perustamaan 250-valtuuskuntaan, jonka tehtävänä on juhlavuoden valmistelun ja viestinnän koordinointi. Tuotettuja viestintäaineistoja olivat verkkosivut (www.painovapaus250.fi), esite ja näyttely, jotka toteutettiin suomen, ruotsin ja englannin kielillä. Viestintää tuki myös Siiri Viljakan ja Lauri Tuomi-Nikulan toteuttama "Viimeinen puhe - Anders Chydeniuksen paluu" –sarjakuva-albumi.

ANDERS CHYDENIUS

SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Säätiö osallistui Unescon ja Opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämän Maailman lehdistönvapauden päivän konferenssin (2.–4.5.2016) valmisteluun. Pohjoismaisen julkisuusperiaatteen juhluvuoden kunniaksi keskeisenä teemana oli asiakirjajulkisuus. Konferenssiin osallistui yli 1000 osallistujaa yli sadasta maasta. Lisäksi säätiö osallistui konferenssin oheistapahtuman järjestämiseen 2.5.2016 Kokkolassa Isokylän monitoimitalolla. Teemana oli ”Oikeus tietää – oikeus sanoa – Anders Chydeniuksen perintö tänään”. Koulutuksen, avoimen hallinnon ja lehdistövapauden menestystarinoista ja haasteista puhuivat opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, valtiovarainministeriön finanssineuvos Katju Holkeri, Keskipohjanmaa-lehden päätoimittaja Kauko Palola, Yle Keskipohjanmaan päällikkö Hannele Haanpää-Holappa ja Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimittaja Matti Kalliokoski.

Säätiö osallistui Suomen ja Ruotsin eduskuntien juhluvuositapahtumiin Helsingissä ja Tukholmassa sekä eduskuntien yhteisen juhlakirjahankkeen edistämiseen. Tiivistä yhteistyötä tehtiin myös ulkoasiainministeriön, Suomen ulkomaanedustustojen, yliopistojen, maakuntakirjastojen ja maakuntalehtien kanssa. Lisäksi juhluvuoden teemaan liittyi vuoden 2016 Suomalainen kirjoituskilpailu, jonka järjesti Helsingin Suomalainen Klubi yhteistyössä Opetushallituksen, Äidinkielenopettajain liiton, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton, Otavan sekä Suomen Kuvalehden kanssa.

250-valtuuskunta piti toimintavuonna kaksi kokousta (2.5.2016 ja 1.12.2016). Valtuuskunnan kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtajat:

Björkstrand Gustav, Anders Chydenius –säätiö
Niemi Kaius, Helsingin Sanomien Säätiö

Sihteerit:

Koski Ulla, Helsingin Sanomien Säätiö
Mustonen Juha, Anders Chydenius –säätiö

Jäsenet:

Ali-Yrkkö Jyrki, ETLA
Ekholm Kai, Kansalliskirjasto
Eskelinen Jarmo, Forum Virium
Gustavsson Sverker, Uppsala universitet, Anders Chydenius –säätiö
Holmström Zabrina, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Holopainen Minna, STT-Lehtikuva
Huovinen Ari, Suomalainen Klubi
Isotalus Antti, Kokkolan kaupunki, Anders Chydenius –säätiö
Jakobsson Leif, Svenska Kulturfonden
Kalliokoski Matti, Helsingin Sanomat
Kalpala Asmo, Anders Chydenius –säätiö

ANDERS CHYDENIUS

SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Kantola Anu, Helsingin yliopisto
Koponen Johannes, Demos Helsinki
Koskinen Johannes, Eduskunnan perustuslakivaliokunta
Kouros Kristiina, Eduskunnan ihmisoikeuskeskus, Anders Chydenius –säätiö
Laine Arttu, SOK-yhtymä
Lapintie Annika, Eduskunnan perustuslakivaliokunta
Lehikoinen Anita, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Lehtinen Christine, Ulkoasiainministeriö
Lehtinen Elina, CMI
Leppäjärvi Anne, Haaga-Helia AMK
Luukka Teemu, Helsingin Sanomat
Ojala Jari, Jyväskylän yliopisto
Paananen Arja, Ilta-Sanomat
Pernaa Ville, Suomen Kuvalehti
Pihlajamäki Riitta, Yleisradio
Posio Matti, Lännen Media
Risikko Tanja, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Saarikoski Laura, Helsingin Sanomat
Sailas Raimo, Anders Chydenius –säätiö
Sallinen Aino, Anders Chydenius –säätiö
Savela Heleena, Helsingin Sanomain Säätiö
Sintonen Matti, Helsingin yliopisto
Ståhlberg Krister, Anders Chydenius –säätiö
Suksi Markku, Åbo Akademi
Sundgren Christian, Toimittajat ilman rajoja
Suurpää Johanna, Oikeusministeriö
Timonen Pekka, Suomi100-juhlavuosi
Timonen Marjo, Eduskunta
Uskali Turo, Jyväskylän yliopisto
Vihriälä Vesa, ETLA
Välkangas Liisa, Aalto-yliopisto

Tiedotus ja yhteistyö

Säätiö on käyttänyt www.chydenius.net -kotisivujaan tiedotus- ja julkaisukanavanaan. Verkkosivujen kautta voi rekisteröityä säätiön postituslistalle. Säätiön julkaisut ovat sivuilta saatavissa sähköisessä muodossa. Lisäksi säätiö on tiedottanut tiedotusvälineille toiminnastaan.

Säätiö on toiminut Säätiöiden ja rahastojen valtuuskunnan jäsenenä. Säätiö on käynyt yhteistyökeskusteluja Open Knowledge Finland -järjestön ja Isossa-Britanniassa toimivan My Society -järjestön kanssa tietopyyntöjen sähköistä alustaa koskevan kansainvälisen kokouksen järjestämisestä Suomessa.

Hallinto

ANDERS CHYDENIUS

SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Hallituksen kokoonpano on vuonna 2016 ollut seuraava:

Gustav Björkstrand	puheenjohtaja
Sverker Gustavsson	varapuheenjohtaja
Antti Isotalus	jäsen
Asmo Kalpala	jäsen
Kristiina Kouros	jäsen
Arttu Laine	jäsen
Raimo Sailas	jäsen
Aino Sallinen	jäsen
Krister Ståhlberg	jäsen

Erovuoroisia jäseniä olivat vuonna 2016 hallituksen jäsenet Antti Isotalus, Kristiina Kouros ja Aino Sallinen. Heidät valittiin uudelleen hallituksen jäseniksi. Hallitus on kokoontunut kolme kertaa. Vuosikokous pidettiin 19.2.2016 ja muut kokoukset 18.6.2016 ja 1.12.2016. Hallituksen jäsenille ei ole maksettu palkkioita.

Asiamiehenä on toiminut VTM Juha Mustonen. Asiamiehelle on maksettu palkkiota työtuntien mukaisesti. Tilintarkastajina ovat toimineet Mikael Forss (HTM) ja Ulla Järvi (HTM) ja varalla Sirpa Pihlajaniemi (HTM) ja Kirsti Kattilakoski (HTM).

Talous ja varainhankinta

Säätiön tilikausi oli 13 917,96 € voitollinen. Huhtikuussa 2012 tekemässään päätöksessä verohallinto myönsi säätiölle osoitetuille lahjoituksille verovapauden myös vuosiksi 2012–2016.

Säätiö on saanut seuraavat lahjoitukset Kootut teokset -hankkeelle:

Riksbankens jubileumsfond : 21.153,95 euroa
Kokkolan kaupunki (Kootut teokset): 10.000 euroa
Suomen Pankki: 10.000 euroa
Yhteensä: 41.153,95 euroa

Säätiö on saanut seuraavat lahjoitukset säätiön toimintaan:

Kokkolan kaupunki (vuosiavustus): 20.000 euroa
Helsingin Sanomain Säätiö: 5.694,26
Osuuskauppa KPO: 5.000 euroa
Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto: 5.000 euroa
Konstsamfundet rf: 3.000 euroa
Yhteensä: 38.694,26 euroa

Säätiöllä ei ole ollut taloudellisia toimia säätiölain mukaisen lähipiirin kanssa.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Säätiön säädepääoma (40.000 €) on sijoitettu lyhyen koron instrumentteihin (arvo 31.12.2016: 45.081,79 euroa). Pankkitilillä oli vuoden vaihteessa 34.509,96 euroa.